

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

THE PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER BUENGGAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

เพ็ญพิศ ผาพองยูน *
ชานนท์ เศรษฐแสงศรี **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 327 คน โดยการสุ่มแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบ เพศ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะ สำหรับการพัฒนาของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษาควรประชุมเพื่อวางแผนกลยุทธ์ และให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารต้องรับทราบการให้ข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบการให้ ความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผน ให้ความเห็นประสานและสนับสนุน การระดมทรัพยากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน

ABSTRACT

The research aimed to investigate and compare the participatory administration and guidelines of participatory administration of school administrators under Buengkan Primary Educational Service Area Office. This research was carried out with 327 administrators and teachers which were obtained by Proportionate Stratified Random Sampling. The instrument used for collecting data was a questionnaire with five rating scale, the validity is 0.60–1.00 and reliability is 0.97. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. The results indicated that:

1. the participatory administration of school administrators under Buengkan Primary Educational Service Area Office, as a whole was at a high level.
2. Comparison results, identifying by sex, educational level, and position were not different. However, identifying by age and working experience were different, the level of statistical significance is .05.

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี

** ดร. อาจารย์ประจำ วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี

3. The guidelines for development of the participatory administration of school administrators under Buengkan Primary Educational Service Area Office found that the academic management, schools should analyze environment and evaluate conditions of schools to define visions, missions, targets and desired characteristics. The budgeting management, schools should have a meeting for strategic planning and approve for budget allocation on the school action plan. Besides, the personnel management, school administrators must realize the suggestions for the schools i.e. goodness system which focused on moral principle. General management, schools should have a meeting, coordinating and promoting for mobilize resources in order to support school's activities or school's projects.

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Keywords : Participatory administration, Educational institution administrator, Buengkan Primary Educational Service Area Office.

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 12) ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการไว้ในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่ามาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นการกระจายอำนาจการจัดและการบริหารการศึกษาไปให้เขตพื้นที่การศึกษา การบริหารมีใช้การสั่งการจากส่วนกลาง ดังที่เคยเป็น หากแต่เขตพื้นที่และสถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดและบริหารการศึกษา หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายได้เข้ามามีบทบาทในการจัดและบริหารการศึกษา (ทิพวรรณ จันทรสถิตย์, 2546 : 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการบริหารงานของสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิค และวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด และเกิดผลสำเร็จขององค์กร การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมืออาชีพจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและทุกฝ่ายทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาและการบริหารโดยใช้องค์คณะบุคคล (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 1) ตลอดจนทั้งนำการบริหารโดยอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาพร ชื่อสิทธิกุล (2560 : 14) คือเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การเริ่มคิด การวางแผนการนำไปปฏิบัติและการประเมินผล รวมทั้งได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทำนอง ภูเกิตพิมพ์ (2551 : 17) ที่เสนอการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุปสรรคมากขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

การศึกษาสถานภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยการทบทวนองค์กรทั้งในส่วนของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยการระดมสมองของบุคลากรภายในองค์กร ทั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจากสภาพแวดล้อมภายใน มีจุดอ่อน (Weaknesses) ของนโยบายการศึกษาบางอย่างผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการ

ได้เต็มที่ เนื่องจากผู้บริหารบางส่วนยังขาดความตระหนักในการบริหารจัดการศึกษา และประสบปัญหาด้านชุมชน งบประมาณ บุคลากร เป็นต้น แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2555 : 16)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Administration) นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพราะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม คือการที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการใช้วิธีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารตลอดจนการให้โอกาสและอิสระ กับกลุ่มที่จะตัดสินใจทำงานเองภายใต้เป้าหมายและนโยบายที่มอบหมาย แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมอาจยังมีน้อยมาก ในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาไม่มีการประชุมชี้แจงในการมอบหมายงาน การวางแผนงาน โครงการต่าง ๆ ไม่ชัดเจน และขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อนำผลการศึกษาวิจัย ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครู หรือนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 226 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,980 คน รวมทั้งสิ้น 2,206 คน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ในปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2559 จะได้ตัวอย่าง จำนวน 327 คน แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 40 คน ครู จำนวน 287 คน จากกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป เครจซี่และมอร์แกน Krejcie & Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 43)

จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 327 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) (บุญใจ ศรีสถิตนรากุล, 2550 : 207) ทำการคำนวณเพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษา ในแต่ละอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ โดยสามารถแบ่งคำถามเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยสันตพล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
- 3.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
- 3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง จำนวน 327 ชุด
- 3.4 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี ในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมาย ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้การทดสอบที (t-test แบบ Independent Sample) จำแนกตาม อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test แบบ One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe, 1953 : 87-104)

4.4 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยใช้สถิติและค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย และการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

- 5.1 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 5.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ (IOC)
 - 5.1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.2.1 ความถี่

5.2.2 ค่าร้อยละ

5.2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

5.2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 t-test แบบ Independent Sample

5.3.2 F-test (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe, 1953 : 87-104)

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการ ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ จัดให้คณะกรรมการบริหารงานวิชาการ การดำเนินโครงการและงานกิจกรรมทางวิชาการ ของสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการจัดให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รับรู้ และเสนอแนะ การจัดซื้อ จัดหาสื่อการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด คือ จัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนา ประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ควบคุมดูแลในการกำหนดการอนุมัติใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รองลงมา คือ ควบคุมดูแล การใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาตามแผนหรือนโยบายของสถานศึกษาที่ร่วมกันวางไว้ ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการแสวงหากองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน รวมทั้งทรัพยากรทางการศึกษา อื่น ๆ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูบุคลากรอย่างจริงจังต่อเนื่องสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานทุกด้าน รองลงมา คือ ส่งเสริมวินัยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด คือ การวิเคราะห์ วางแผนอัตราค่าจ้าง และกำหนดตำแหน่งบุคลากรในสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการจัดระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา รองลงมา คือ จัดให้ครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด คือ ร่วมวางแผน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านธุรการของสถานศึกษา

2. การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามิด้ด้านที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือด้านการบริหารบุคคล ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการบริหารทั่วไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามอายุ พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการบริหารวิชาการ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

2.5 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการบริหารวิชาการ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือ สถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รองลงมาคือสถานศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความต้องการของผู้เรียนชุมชน และท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีข้อเสนอแนะต่ำที่สุด คือผู้บริหารควรรับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือสถานศึกษาควรประชุม วางแผนกลยุทธ์ และให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา รองลงมา คือผู้บริหารควรพิจารณางบประมาณของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ส่วนข้อที่มีแนวทางการพัฒนาต่ำที่สุดคือสถานศึกษาควรมีการระดมงบประมาณจากทุกภาคส่วน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือผู้บริหารต้องรับทราบให้ข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดระบบการให้ความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม รองลงมา คือสถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาครูและบุคลากร ส่วนข้อที่มีแนวทางการพัฒนาต่ำที่สุด คือผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนในการจัดระบบการลงโทษครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมและนิติธรรม

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่าข้อที่มีข้อเสนอแนะสูงสุด คือสถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนให้ความเห็นประสานและสนับสนุนการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาให้กับแผนงาน/โครงการที่ได้รับการเห็นชอบ รองลงมา คือ สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนในการจัดสภาพห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดพื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง และอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ส่วนข้อที่มีแนวทางการพัฒนาต่ำที่สุด คือผู้บริหารควรให้ความเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ จึงได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้บริหาร มีบทบาทในการดูแล กำกับติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงาน ในทุก ๆ ด้านของโรงเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแลกำกับติดตามประเมินผล

ไปด้วยพร้อม ๆ กัน ผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานในการร่วมคิดร่วมทำ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษาเสมอ เพื่อต้องการให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาให้ครูเกิดความรู้สึกในการร่วมรับผิดชอบร่วม ประเมินร่วม วางแผนร่วม รับผิดชอบต่อภาระงานซึ่งจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทุกด้านของผู้บริหาร พร้อมทั้ง เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารด้วย จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554 : 254) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นวิธีการบริหาร ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) ได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสมนับตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผลร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงาน หรือรับข้อตำหนิต่างที่เกิดขึ้นนั้น คือร่วมรับทั้งผิดและชอบ และสอดคล้องกับแนวคิดของ พิชราพร ทวยสงฆ์ (2552 : 2-3) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมใช้กระบวนการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่เป็นผลสำเร็จด้วยการใช้บุคคลและทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุซึ่งเป้าหมายของความต้องการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติพงษ์ แก้วกัลยา (2556 : 106) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มสถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ธัชพงศ์ มีแก้ว (2557 : 64) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำห้วย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำห้วย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน

2. จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำแนกตามเพศ พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ได้มอบหมายงานให้ทั้งครูเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน พร้อมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิระ มะรังศรี (2558 : 98) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับครูที่มีวุฒิการศึกษาทุกระดับ ไม่แตกต่างกัน และได้เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาในทุกด้านอย่างเสมอภาค และเข้ามา มีบทบาท ในการดูแล กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือการทำงานของบุคลากรทุกระดับการศึกษาอย่างเสมอภาคและต่อเนื่อง สม่่าเสมอ จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี แก้วสำโรง (2553 : 61) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมในเขตพื้นที่อำเภอประเทาย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับ การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนในอำเภอประเทาย ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา บึงกาฬ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล พวงศิริ (2552 : 65) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีการบริหาร วิทยาลัยแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำแนกตามอายุ พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ได้จัดแบ่งสายงานตามความถนัด ของแต่ละบุคคล หรือจัดแบ่งงานไม่เท่าเทียมกัน บุคลากรที่อายุน้อยอาจให้งานที่ไม่ต้องรับมาก ทำให้การบริหารงานไม่เป็นระบบ

จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน ปวนเปี้ย (2555 : 132) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุต่างกัน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โฮกแลนด์ Hoagland (1986 : 35-50) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู อาจารย์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการแตกต่างกัน

6. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการศึกษา เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่าเป็นผู้ที่มีสมรรถนะ มีการรับรู้และเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการเป็นอย่างดี โดยจะมีการใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา อาศัยข้อมูลประสบการณ์มาใช้ในการแก้ปัญหาย่างเป็นขั้นตอน เพื่อการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ซึ่งต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ยังต้องพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น และยังเป็นช่วงของการปรับตัว ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเข้ามาดูแลกำกับติดตามช่วยเหลือ และคอยให้คำแนะนำมากกว่า จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจ ธิงสม (2552 : 80) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าครูที่มีอายุราชการต่างกัน อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน และตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบต่างกัน พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิเคราะห์ พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิเคราะห์ พบว่าด้านการบริหารทั่วไป มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาต่ำสุด สถานศึกษาควรมีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้รับทราบข้อมูลที่หลากหลายเป็นปัจจุบัน รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการบริหารจัดการ

1.3 จากผลการวิเคราะห์ พบว่าเพศที่ต่างกัน ด้านการบริหารงบประมาณ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สถานศึกษาควรประชุมวางแผนกลยุทธ์ และให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยไม่แบ่งงานตามเพศเพื่อไม่ให้เกิดความคิดเห็นต่างกันในการปฏิบัติงาน

1.4 จากผลการวิเคราะห์ พบว่าอายุที่ต่างกัน ด้านการบริหารวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สถานศึกษาประชุมบุคลากรในการมอบหมายหน้าที่โดยไม่แบ่งอายุในการปฏิบัติหน้าที่ ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.5 จากผลการวิเคราะห์ พบว่าวุฒิการศึกษาต่างกัน ด้านการบริหารงานบุคคล มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ผู้บริหารต้องรับทราบให้ข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบการให้ความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม ไม่แบ่งตามวุฒิการศึกษา ควรให้ความเสมอภาคในด้านความสามารถและการปฏิบัติงาน

1.6 จากผลการวิเคราะห์ พบว่าตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ด้านการบริหารงบประมาณ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สถานศึกษาควรประชุมวางแผนกลยุทธ์ และบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันต้องให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา

1.7 จากผลการวิเคราะห์ พบว่าประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการบริหารวิชาการ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สถานศึกษาควรให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิด เสนอแนะ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในพื้นที่อื่น ๆ ให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ
- 2.4 ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในเชิงคุณภาพในระดับต่าง ๆ

รายการอ้างอิง

- นิติพงษ์ แก้วกล้า. (2556). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มสถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มนตรี แก้วสำโรง. (2553). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมในเขตพื้นที่อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ทิพวรรณ จันทร์สถิตย์. (2546). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*.
- ประภาพร ซื่อสิทธิกุล. (2560). *หลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พัชรพร ทวยสงฆ์. (2552). *นวัตกรรมการบริหาร*. นครศรีธรรมราช: ราชประชานุเคราะห์ 4.
- พินิจ ธงโสม. (2552). *การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สุทิน ปวนเปี้ย. (2555). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- เฉลิมพล พวงศิริ. (2552). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). *แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน*.
- วัชระ มะรังศรี. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธัชพงศ์ มีแก้ว. (2557). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากุล. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัย:แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปึงกาฬ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- Hoagland, J. l. (1986). *Principal and Teacher Perception of Teacher Participation in the Decision-making process in public secondary school with and without a collective bargaining contract*.
- Scheffe, H. (1953). *A method for judging all contrasts in the analysis of variance*.